

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja

Mariborska cenzura.

Že „Slovenec“ in „Narod“ sta se že pritoževala nad prestrogim postopanjem mariborske cenzure. Mi pa javno priznamo, da je naša vlada modro in pametno postopala, ko je zabranila sploh vse inozemske nemške časnihe. Kdor pozna razmere in nemškutarijo v obmejnih krajih, bode pritegnil tej vladni naredbi. Vsi naši mariborski, celjski, ptujski in brežiški posili Nemci in nemškutarji podvrgli so se Jugoslaviji le prisiljeno ter navidez. V srcu ter duši so strupenejši od samih „prusakov“. Na drugi strani pa je zopet celotno nemško časopisje, brez izbire strank in verskega prepričanja polno jeze, sovraštva in besne ogorčenosti do nas Jugoslovancev, ki smo baje Nemško Avstrijo tako v nebo vpijoče krivično priškrnili pri njeni državni obmejitvi. Ako bi naša vlada dopustila, da bi se ves ta vihar in povodenj nemških groženj o osveti in maščevanju nad Jugoslovanci, neovirano razlivala po celi naši domovini, koliko bi nam to škodilo v vsakem oziru. Neuko ljudstvo se da lahko podhujskati in posebno pa potom tiska, to nam je znano. Prepričani smo pa tudi do dobra, da kljub vladni prepovedi, še prihaja osobito v naše obmejne kraje žalibog preveč nemškega časopisja, ki nam zastruplja še bolj naše mejne omahljivce, ki še gledajo dokaj nezaupno našo mlado Jugoslavijo. Vsak pošteno čuteč in narodni Slovenec: inteligent, meščan in kmet bodo pozdravili prepoved uvoza nemškega časopisja in se zadovoljili s preobilico naših listov. Vendar pri vsej dobro preudarjeni naredbi časnikarske cenzure, pa je šla in hodi naša vlada ali pa naša mariborska cenzura predaleč, ko razteza to prepoved tudi na razna uredništva. Našim uredništvom je pač nemško časopisje neobhodno potrebno. Kedo bo zavračal in pobijal nemške hujskarije laži, če ne naše časopisje? In kako? Saj ne zvemo, česar se nas dolži in o nas piše. Oni nepoklicani, ki proti prepovedi zajema vsakdanjo hrano iz nemških listov, se utrjuje tudi o veri, da bazira nemška žurnalistika na istini in pravici, ker se pri nas ne pobija njenih laži trditvev in na upor hujskajočih razmočitvanj. Obmejna uredništva, katerih naloga je, braniti, krepiti in utrjevati naše mejno prebivalstvo, bi morala imeti vpogled v vsebino nemško-avstrijskega časopisja. Naša sveta dolžnost je, da vprašamo cenzurno oblast: Zakaj se tudi od na-

ših uredništev naročene in iz Nemške Avstrije pošiljane časnike meče v koš in peč?

Tozadevna krivda zadene samo mariborsko cenzuro, ki menda ne zaupa niti našim uredništvom.

Ulična imena v Mariboru.

(Konec.)

Prejeli smo še tele predloge od tretje strani, s katerimi se sicer popolnoma ne strinjamo, a jih priobčujemo, ker je vsakemu dovoljeno izraziti svoje mnenje. Burggasse — Grajska ulica — naj bo Tegetthoffova ulica, ker je v tej ulici Tegetthoffova rojstna hiša. Je Lahe naklestil! Zgodovinski grad ima zadosti z Burgplatz, Grajski trg.

Dongasse — Stolna ulica, naj dobi drugo ime.

Domplatz naj bo Stolni trg.

Slomšekov trg naj izostane.

Theatergasse in Luthergasse naj bo Slomškova ulica. V tej ulici staro pokopališče, kjer počiva naš Slomšek. Luteranu Truberju nobene ulice, če tudi je pisatelj.

Carnerigasse naj dobi drugo ime. Neverni duhovnik Aškerc ne zasluži nobene ulice, četudi je pisatelj.

Kernstockgasse zakaj Radinska?

Khisslgasse naj bi ostala. Grof Khissl je zgodovinska oseba; je sezidal slovensko cerkev in samostan za kapucine, pozneje minorite, redemptoriste, kjer zdaj stoji bazilika in frančiškanski samostan. Slika: grof Khissl na mrtvaškem odru, visi v 1. naistropju franč. samostana, njegovo truplo počiva v prezbiteriju bazilike.

Malthesergasse naj bi ostalo. Komenda maltezerjev je v sedanji Roseggergasse. Naj bi ta dobila ime po maltezarjih.

Radetzkygasse naj ostane. Je bil veren Slovan, je tudi Lahe „bičal“.

Anzenberggasse — Linhartova ulica. Kdo je ta Linhart? Urednik zloglasnega Štajerca? Ali nemški deželni nadzornik za ljudske šole?

Jahrgasse — Sokolska ulica. Ako „Orli“ nimajo ulice, je tudi „Sokolom“ ni treba. To je strankarsko.

Slovenci širite naše liste!

Dekliški zavod „Vesna“ v Mariboru.

V Mariboru je dolgo let deloval zavod „Töchterheim“, ki je nudil deklicam višjo izobrazbo in pouk v raznih gospodinjskih strokah. Ta zavod je sedaj prešel v slovenske roke in se nahajajo v njem sledeče šole, ki pričnejo z rednim poukom 20. sept. 1919.

I. Višja dekliška šola s posebnim ozirom na gospodinjske poklice, ki je triletna. Letos se prične 1. letnik. Sprejemni pogoji za to šolo so: Dovršeni 3. meščanski razred, ali pa kaka višja organizirana ljudska šola. V zadnjem slučaju morajo učenke napraviti sprejemni izpit, ki se bo vršil 13. septembra 1919. Pred vsem se bo upoštevala splošna izobrazba in nadarjenost učenk.

II. Ženska obrtna šola, ki obsega istotako 3 letnike. Letos se začne s prvim letnikom. Sprejemni pogoji za to šolo so: Učenka naj s šolsko odpustnico dokaže, da je dopolnila najmanj 14. leto in da je zadostila šolski obveznosti. Poleg tega naj bode tudi telesno sposobna za svoj poklic.

III. Kuharsko-gospodinjska šola, ki traja eno leto. Učenka naj dokaže, da je dopolnila najmanj 16. leto in da je zadostila šolski obveznosti.

IV. Med letom se bodo vršili od časa do časa razni krajši strokovni tečaji n. pr. za vezenje, kuhanje, likanje, konzerviranje sadja itd., ki bodo pa pravočasno objavljeni v dnevnih časopisih.

V zavodu se nahaja penzjonat, v katerem je prostora za 40 učenk. Vse učenke, ki želijo biti sprejete v katerokoli teh šol, naj vpošljejo najkasneje do 1. septembra 1919 svojo lastno-ročno pisano prošnjo za sprejem, krstni list in zadnje šolsko spričevalo na — Dekliški zavod „Vesna“ v Mariboru. V penzjonat se sprejemajo učenke na hrano in stanovanje, ki obiskujejo kako drugo šolo n. pr. gimnazijo. Natančna pojasnila in prospekte razpošilja vodstvo Dekliškega zavoda „Vesna“ v Mariboru.

Seznam

o v mesecu juliju 1919 izdanih obrtnih pravic v Mariboru.

1. Troha Karel, Tegetthoffova cesta 30, zasebna posredovalnica za nakup in prodajo posestev in za hipotečna posojila. 2. Glušič Valentin, Burggasse 20. 3. Valjak Gjuro, Gosposka ulica 21, kavarna. 4. Katol. tiskovno društvo, Burgg. 15, knjigovoznica. 5. Škrobar Marija, Koroška cesta 34, trgovina z zelenjavo. 6. Mihelič Alojz, Koroška cesta 126, čevljar. 7. Vlahovič Ludvik, Tegetthoffova cesta 38 in 40, gostilna. 8. Einhauser Vinko, Vinktringhofgasse 25, trgovina z mešanim blagom. 9. Schweitzer Leopold, Tegetthoffova cesta 1, trgovinska agentura in komisija. 10. Zupančič Jurij, Koroška cesta 27, mizar. 11. Jurančič Martin, Koroška cesta 172, trgovina

z sočivjem. 12. Kele Jakob, Koroška cesta 24, trgovska agentura in komisija. 13. Vollgruber Adolf, Lutergasse 7, trgovska agentura in komisija. 14. Kreinc Franc, Blumengasse 8, pleskar, lakirar in slikar. 15. Sedlaček Marija, Wattgasse 7, trgovina s sočivjem. 16. Matijašič Neža, Langergasse 5, trgovina s sočivjem. 17. Golob M., Mlinska ulica 10, trgovina z mešanim blagom. 18. Mohr Julijana, Koroška cesta 9, trgovina s sočivjem. 19. Trafela Štefan, Josefgasse 16, mesarija. 20. Fučkar Jurij, Mlinska ulica 47, čevljar. 21. Grobelšek Franc, Tegetthoffova cesta 77, trgovina z deželnimi pridelki in moko. 22. Sternad Jožef, Tegetthoffova cesta 18, puškarna in prodaja orožja in municije.

Razne novice.

General Smiljanič je došel včeraj v Maribor.

Srbski poveljnik vojačke realke. Poveljstvo vojaške realke je prevzel 1. avgusta srbski polkovnik konjenice, Vlastimir Jakovljević: dosednji poveljnik, podpolkovnik Davorin Žunkovič, je namestnik, ali kakor Srbi pravijo, njegov „pomočnik“. — Žunkovič je bil mesca novembra od Narodnega Sveta v Ljubljani poklican, da prevzame in organizira vojaško realko po razsulu Avstrije. To je v kratki dobi izvršil, tako da je ta šola v par mescih zaslula kot najvzornjša izmed vojaških v celi naši državi. Ta uspeh so pa Žunkoviču začeli zavidati posebno v Zagrebu. Tim bolj se je glas o krasno urejenem zavodu dvigal, tim več kandidatov se je za to mesto prijavilo. Seveda v prenovljeno hišo se vsaki rad vsede, v podreno pa nihče! Če pa hoče vojni minister kje kaj poboljšati, potem naj poseže tam, kje je kaj gnjilega. Da se pa ravno Žunkovič kot naš najveljavnejši vojaški pedagog in kot naš že svetovno znani slavist tako krivično ponižuje in žali, s tem se ponižuje in žali tudi ves slovenski narod, kakor da bi Slovenec sploh ne smel na kakem višjem mestu stati. — Novi poveljnik je baje samo „začasno“ imenovan, ker je menda vojaška oblast sama čutila, da taki manevri niso domovini na čast, ako sama svoje velmože zaničuje; zatorej pa upamo, da se ta tudi politično jako nepremišljen in kočljiv odlok v kratkem zopet odločno razveljavi.

Sestava nove vlade v Beogradu. Regent je poveril sestavo nove vlade dr. Ljubi Davidoviću, članu demokratske zajednice. Davidović konferira z raznimi klubi in strankami, kateri so mu obljubili sodelovanje pri upostavi nove vlade. Radikalna stranka mu odreka sodelovanje, ako ostanejo v kabinetu: Pribičević, Vukovič, dr. Poljak, Alaupovič in Veljkovič. Jugoslovanski klub je za koalicijsko najmočnejših strank, ker se demokratska stranka lahko postavi na stališče, da se sestavi nov kabinet brez radikalcev.

Socijaldemokratje izjavljajo, le pod tem pogojem vstopiti v vlado, ako se odstrani podpredsednik vlade za Slovenijo, dr. Žerjav, ki igra

vlogo policijskega ovaduha. (Dr. Žerjav bo menda res padel v vrečo penzionistov, dasi se kaže in nastopa na vseh shodih JDS stranke.)

Novi diktator. Nova vlada, ki je prevzela za Belom Kun vladne posle je na pritisk Rumunije, ki drže zasedeno Budimpešto, in tamkaj bivajočih ententinih misij odstopila. Vladine vaji so se izročile nadvojvodu Jožefu, ki je imenoval takoj ministrskim predsednikom Štefana Fridrika, bivšega državnega tajnika v vojnem ministrstvu. Druga ministrstva so podeljena visokošolskim profesorjem in najzmožnejšim uradnikom raznih ministrstev. Vršila se je že seja vseh vodij ententinih misij pod predsedstvom angleškega generala Gordona. Med zastopniki entente in novo vlado je vladal pri tej seji sporazum. Nova vlada ima nalog: Napraviti v domovini red in mir, z entento se pa sporazumeti in podpisati končni mir.

Angleška vlada se je pogajala z bivšim cesarjem Karlom radi vlade na Madžarskem. Karl je pa odklonil te ponudbe pod pretvezo, ker se mu ni posrečilo niti zaprečiti razpada celokupne monarhije. Karl pač ne more prevzeti upravo Ogrske, ker jej je kraljeval pred nedavnim časom.

Da se preprečijo konflikti med rumunskimi četami in ogrskim prebivalstvom, so odredili v Parizu razorožitev cele Madžarske,

JDS v Mariboru si prisvoja kot edina med vsemi slovenskimi strankami resno voljo sodelovanja pri nadaljnjem razvoju naše države. To trditev namreč pribija na tablo javnosti nje glasilo „Mariborski delavec“ v svojem včerajšnjem uvodniku. Saj smo lahko posneli iz JDS glasil izza zadnje dobe štrajka, kakšen da je program liberalne stranke pri vladi. To JDS vladarsko delo so: bajoneti, strojnice in v novejšem času že menda celo brzostrelni kanovi, da bi se postreljalo in ugonobilo vse, kar se drzne ugovarjati liberalnim advokatom in uradnikom, ki so doslej skoro edini somišljeniki te stranke. Kako da si mislijo druge slovenske stranke to JDS vladanje, je najbolj razvidno iz zahteve socialdemokratov, ki zahtevajo odločno odstop glavnega liberalnega apostola dr. Žerjava v Ljubljani, sicer odtegnejo oni svoje sodelovanje pri vladi. Nekaj več moči kakor JDS, pa menda še vendar posedata social. dem. stranka. Ako se JDS strankarji zanašajo na številke iz vsake in zadnje vasi pri prihodnjih volitvah, se motijo. Advokatov in uradnikov in to še liberalnih četudi se oblačijo zadnji čas v svojo luknjasto haljo demokracizma, se bojita kmet in delavec, vas in tvornica. Naše vasi poznajo ter verujejo le v demokracizem SLS in Kmečke Zveze!

Shod jugoslovanskega srednješolskega svobodomiselnega dijaštva se napoveduje v Celju za dan 31. avgusta in 1. in 2. septembra. — Ti mladi gospodje so, kakor zatrjujejo sami, „glavni steber jugoslovanske misli“, oni so „prvi, ki so shvatili idejo ujedinjenja s pravim, odkritim navdušenjem in za to idejo delovali, trpeli in se žr-

tvovali“. „Započeto delo pa je rodilo sad, ki še ni popolnoma dozorel . . .“ Tako govore sami v svojem oglasu. Predvsem nas frapira krepka govorniška figura, da so ti mladi gospodje steber, na katerem čepi jugoslovanska misel. Misel čepi na stebru in ta steber je svobodomiselni dijak ves, kar ga je v hlačah in v jopiču. — Mladina mora sicer biti idealistična, nikdo ji tudi ne zameri, ako se v bujnem poletu svoje domišljije postavi v pozo pravljice junaka, toda tudi tukaj „est modus in rebus“ in mladina svobodomiselnecem ne bo nikdo verjel, ako zatrjujejo, da so ves prevrat naredili samo oni, kakor se tudi nikdo ne bo bal, ako groze, da bodo še nadalje stresali temelje zemlje in klatili zvezde z neba. Prišla bo tudi zanje resnoba življenja in takrat bodo spoznali, da potrebuje domovina pred vsem resnega. pozitivnega dela — seveda ako bodo še do takrat ohranili nekaj ognja svojega idealizma.

„Mariborskemu Delavcu“ v odgovor. Ako mi čistimo prag stolnice, pometamo pred svojim pragom, ne rabimo še liberalne metle. Naš sodrug bi bolje storil, ako bi se nekoliko poozrl po somislječem magistratu in po mestu naokrog, bo še našel cele kupe smeti, katere moramo žalibog mi snažiti. Zanimanja za narodno čistost in red naš „Delavec“ kaže malo ali nič.

Graška „Tagespost“ piše, da je mariborski magistrat nad 500 prijav za prestop k protestantizmu izza januarja 1919 zavrnil s pripombo: Magistrat teh prestopov ne priznava. Kaj pa je s prestopom Šoberja? Ta prestop je seveda izjema, ker žlahta ima povsod prednost in nekake predprave tudi na magistratu v Mariboru.

Vladni komisar dr. Pfeifer še ni imel časa preštudirati akta Hans Osmetz, ki je postal mestni blagajnik radi tega, ker je nemškutar živi v konkubinatu.

Ker ni več Narodnega Sveta ima pisarno JDS profesor Voglar na magistratu; v uradnih urah so mu na razpolago uradnice

Ker so skoraj vsi uradniki na magistratu pristajši JDS, so se tudi na očetovski „poziv“ dr. Pfeiferja udeležili shoda JDS. Večina prebivalstva v Mariboru pravi „ta nam dolgo županoval ne bo“. — Proč s korupcijo!

Dr. Pfeiferja vprašamo: Kaj poreče k aferi magistratnega konceptnega uradnika z jugoslovanskimi častniki? Ali je dr. Pfeiferju znano, da je v interesu vlade, zlasti pa v interesu ugleda države ob meji, da je življenje vodilnih uradnikov v moralnem oziru neoporečno? Zakaj je profesor Voglar 1. julija zahteval, da postane dr. Rosina župan? Mogoče zato, ker se hoče o razmerah na magistratu po deputaciji poučiti deželno vlado?

Na sodiščih v Mariboru veje hud liberalen veter, vlada pa tudi nered in sicer tak, da je vse ogorčeno. Pa ni čuda, ko se je semkaj poslalo mnogo ljubiteljev športa, a le — malo dobrih uradnikov. Višje deželno sodišče bo moralo temeljito poseči vmes.

Nova obmejna šola, Na Sladkem vrhu pri Cmureku je razpisana tamkašnja šulferanjska šola in je sedaj preurejena v slovensko šolo. Za nadučitelja te obmejne občine je imenovan J. Bregant dosedaj nadučitelj na Keblju nad Oplotnico.

Plovba po Dravi zopet mogoča. Dovoljenja izdaja tukajšnje okrajno glavarstvo, pri katerem je tudi treba vlagati zadevne prošnje. Tudi za plovbo izven okoliša tukajšnjega okrajnega glavarstva se bodo dajala dovoljenja in sicer spozumno s prizadetimi sosednimi glavarstvi.

Zakaj izzivate? Pred dnevi je nad delavnico Kele in Lešnik v tukajšnji Stolni ulici št. 5 za blestel sledeči napis: „Uniformirungo in izdelovanje oblek za Gospode in Gospe. Zaloga Angleškega sukna in gotovin oblek za moške in otroke.“ Ime junaškega slikarja, ki je hotel s to mazarijo ovekovečiti svoje ime, pod napisom sicer ni razvidno, toda bil je vsekakor kak dvojni renegat Sorko, ali pa kak njegov duševni bratec. Vprašamo pristojno oblast, kako dolgo bo še neki gledala slična izzivanja mariborskih mazaških korifej?!

Shod prekmurskih Slovencev v Radgoni, dne 17. avg. Točke: Ob 9. uri sv. maša v radgonski Marijini cerkvi, potem zborovanje, kjer se bo ustanovil Narodni svet za Prekmurje,

V Št. Peter! Jutri, nedeljo popoldne ob 15. uri priredi društvo „Skala“ pri Sv. Petru niže Mariboru veliko narodno slavnost. Slavnostni govor ima pisatelj Januš Golec. Mariborčani, jutri popoldne v Št. Peter!

Prostavoljna požarna bramba Hotinja vas priredi v nedeljo, dne 17. avgusta veliko vrtno veselico pri g. Lesjak v Slivnici. Začetek ob 3. uri Vstopnina 1 K.

Promenadni koncert. V nedeljo, dne 10. avg., promenadni koncert od 11. do 12 1/2 ure. Svira ob ugodnem vremenu mariborska železničarska godba.

Shoda trgovcev in obrtnikov, ki se vrši v nedeljo, dne 10. avgusta, ob 15. uri pri Götzu naj nikdo ne zamudi.

Umrli so: Slana Marija, Sodna ulica 23 v Mariboru; Pistotnik Antonija, v javni bolnici; Muggenauer Erna, Perko ulice 18; Šunko Marija, Počehova 298 obč. Lajteršberg; Jurtela Julijana v javni bolnici; Milan Vršič, Deublerski ulici 18 v Studencih; Ignac Hrastnik v javni bolnici v Mariboru; Andrej Valjavec v javni bolnici v Mariboru; Hehsler Karol, Meljski ulici 57 v Mariboru; Bertranda Rozaliya Jager v javni bolnici, usmiljena sestra.

V neki rajhovski izložbi kart je bil napis pod karto Francozom odstople Alzacije-Lorene: „Bog nam jo je dal, Bog nam jo je vzel“. Graški Nemci pa so načorgali pod sliko mariborskega mesta: „Bog nam ga je dal, vrag ga nam je vzel.“ Sosodje, ne vrag, ampak Jugoslovani, ki so kristjani; Krista in križa pa se vrag boji!

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

Odvetnik

dr. Karl Škapin

je otvoril odvetniško pisarno v Mariboru, Freihausgasse 1 (hiša Narodne kavarne, I. nadstropje). 1455—142

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetini ulici št. 15, Maribor, Telefon 205.

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6.—
1 ducat . . . K 69.—

Kom. skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obleke

od preproste do vsakovrstne naj-finejše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
(pri starem mostu). 719

Poštna gospodična želi kot druga moč vstopiti v službo na poštne uradu, bodisi kjer koli. Naslov tukaj. 149

Iščem lokal primeren za urarsko obrt. Naslov pove upravnistvo. 140

Hlapec,

priden in zanesljiv, dobi takoj dobro službo pri J. Zaff, Pobrežje pri Mariboru.

Kdor želi izvežbanega in zvestega, nakladalca (pakerja) za vsake porcelana in steklene posode, naj se obrne na Franjo Šteger, Maribor, Tegetthoffova cesta 3. 150

Perilo

za pranje prevzame Marija Rittonja v Tegetthoffovi ulici št. 6 na vrtu, Maribor. 147

Južna železnica

potrebuje v svoje svrhe vezana drva ter oglje mehko in trdo. Tozadevne ponudbe na naslov: Snovno skladišče juž. žel. Maribor, kor. kol. Navesti se mora cena, kakor tudi oddajna postaja. 1468

KONCERT

se vrši v

Restavraciji „MARIBOR“
vsak torek, četrtek in soboto od 18. ure naprej.

Gostilna pri „SOLNCU“ E. F. Bibič v Pekrah
v nedeljo, dne 10. avgusta 1919

VELIKI KONCERT

VRHODOLSKE GODBE.

Šaljiva pošta. — Konfeti.

Začetek ob 15. uri.

Vstop 2 K.

Izborna nova in stara pekrska, ljutomerska in bizeljska vina, toplja in mrzla jedila.